

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvcvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8. De voce paterni testimonij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

tebat, ut falleret Spiritus sanctus: sed omnipotenti Deo qui uniuersam creaturam ex nihilo fabricauit, non erat difficile, verum corpus columba sine alio rum columborum ministerio figurare: sicut non fuit ei difficile verum corpus in utero Mariae sine vili feminæ fabricare, cum creatura corporea, & in visceribus feminæ ad formandum hominem, & in ipso mundo ad formandum columbam, imperio Domini voluntarique seruiret.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Spiritus sanctus dicitur descendere in specie, vel similitudine columba, non ad excludendam veritatem columba, sed ad ostendendum, quod ipse non apparuit in specie sue substantia.

AD SECUNDVM dicendum, quoniam non fuit superfluum formare veram columbam, ut in ea spiritus sanctus appareret: quia per ipsam veritatem columba significatur veritas Spiritus sancti, & effectum eius.

AD TERTIUM dicendum, quod proprietates columbae eodem modo ducent ad significandum naturam columbae, & ad significandos effectus Spiritus sancti: per hoc enim quod columba habet tales proprietates, ostenditur quod columba significat spiritum sanctum.

*Cuper Quæstiones
triangularis Articula-
tum ultimum.*

ARTICVLVS VIII.

Vtrum conuenienter Christo baptiza-
to fuerit vox Patris auditia
filium protestans;

*Inf. q. 4. m.
4. & 5. 6.
ar. 4. 6.
op. 4. 6.*

Titus clara oratione ex etiam ex-
angelo,
In corpore una
conclusio: Conve-
nient fuit, ut in illo
baptismo Pater de-
clararetur in voce,
probatur: In bapti-
smo Christi demon-
strant debuit, quod
in nostro baptismino
periculio, ergo in
baptismo Christi
mysterium Trinitatis
demonstrari de-
buit, ergo conve-
niens fuit, ut Pater
declararetur in vo-
ce. Antecedens pro-
banus baptismo
Christi fuit exem-
plar nostri. Prima
consequencia pro-
batur: quia nostra
baptismus consecra-
tur in invocatione
& virtute Trinitatis.
Matth. viii. Secunda
vero conse-
quentia probabatur:
qua persona filii ba-
ptizatur, Spiritus sanctus
in columba descent
debet ergo p-
sona Patris manife-
statio, & apponit
hunc auctoritas
Hieronymi.

*¶ Traictatus quartus
huius voluminis.*

Hic incipit qua-
ritus pars huius
Mori, in qua agitur
de progressu domi-
ni nostri Iesu Christi
in hoc mundo,

A eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Et ideo in baptismo Christi (vt Hieron. * dicit) mysterium Trinitatis demonstratur. Dominus enim in natura humana baptizatur, Spiritus sanctus descendit in habitu columbae, Patris vox testimonium Filio prohibet auditum. Et ideo cœueniens fuit, ut in illo baptismo Pater declararetur in uoce.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod missio visibilis additum aliquid super apparitionem, scilicet auctoritatem mittens. Et ideo Filius, & Spiritus sanctus, qui sunt ab alio, dicuntur mitti visibiliter, & non solum apparere: Pater autem, qui non est ab alio, apparere quidem potest, visibiliter autem mitti non potest.

AD SECUNDVM dicendum, quod Pater non demonstratur in voce, nisi sicut auctor vox, vel loquens per vocem. Et quia proprium est Patri, producere verbum, quod est dicere vel loqui, ideo cōuenientissime Pater per vocem manifestatus est, quae significat verbū. Vnde & ipsa vox, a Patre emissa, filiationē verbi protestatur. Et sicut species columbae, in qua demonstratur est Spiritus sanctus, non est ipsa natura Spiritus sancti, nec species hominis, in qua demonstratus est ipse Filius, est ipsa natura filii Dei, ita etiā ipsa vox non pertinet ad naturā verbi vel Patris loquētis. Vnde Ioann. 5. Dominus dicit: Neque vox eius, id est patris vñquam auditis, neque speciem eius vidistis. Per quod (sicut Chrys. * dicit super lib. I.) paulatim eos in philosophicū dogma inducēs, ostendit, quoniam neque vox circa Deum est, neque species, sed superior est, & figuris, & loquelas talibus. Et sicut columbam, & etiā humanā natum a Christo assumptā tota Trinitas operata est, ita etiam & formationem vocis: sed tamē in voce declaratur solus Pater, ut loquens, sicut naturā humanam solus Filius assumpsit, & sic in columba solus Spiritus sanctus demonstratus est, ut patet per Aug. * in lib. de Fide ad Petrum.

RESPON. Dicendum, quod (sicut supra dictum, est *) in baptismo Christi, qui fuit exemplar nostrī baptismi, demonstrari debuit quod in nostro baptismino perfici. Baptismus autem quo baptizantur fideles, consecratur in invocatione & virtute Trinitatis, secundum illud Matth. viii. I. Euntes docete omnes gentes baptizantes

ysque ad questionē quadraginta manuam quin tam inclusuē.

*In cōmen. 2a
¶ Aduertere hic, quod
conuersatio Christi
post Ioannis bapti-
ma tractatur ab Au-
torē: conuersatio au-
tem Christi ante
illud tempus tace-
tur. Et quoniam a
multis queruntur, quid
ficerit in illa arate
Christus, responden-
dum est, quod exer-
cuit artem fabrilem
in ciuitate Nazareth. Nam non solū
ex euangelio Matth.
13. habetur, quod fuit
filius fabri: sed ex
euangelio Mar. 6. ha-
betur, quod ipse Christus
fuit faber. Et nisi exercuerit ipsam
artem in Nazareth: non
admirari ibi
fuisse de doctrina eius. Nam si alibi
Christus habitat, aut in Nazareth va-
casset, ita, non fuisse
admirari compa-
triorē: vnde huic sa-
pientia? immo tam
notoria erat Christi
conuersatio in Nazareth, vt etiam Hie-
rosolomis Iudei di-
cerent, quomodo hic
literas scit cum non
didicerit? Ioann. 6.
Quo circa oportet
dicere aut Christum
ibi, arcem suam habi-
lēti, continue exer-
cuisse, & propterea
constare, quod literas
non didicerit, &c.
Aut inerteōt oco-
lumque vacasse per
Nazareth, quod de-
decet Christum si
libum pauperis adeo-
vit, non potuisse a-
gnūm pro eo offerre, ut haberet
ibi reclinaret caput
suum Math. 7. Et
confirmatur, quia
Mar. 3. dicitur, Et
cum audirent sui
exercent tenere cum.
Dicebant enim, quoniam
in furorem versus
est. Ex eo namque
op. vique ad statem
libam fabrili arti mi-
derant Iesum ope-
ram dantem, & re-
pente audiuerunt
quod predicabat, &
turba conuenit ad
eum, &c. dixerunt il-
libum versus in fu-
rorem. Hac enim
omnia simul iuncta
testimonia sunt ap-
hostibus, & quod Christi
doctrina non erat
humana, nec aliquo modo acqui-
ta, &c.*

*Hom. 39. in
Ioan. 5. me-
dio tom. 3.*

*cap. 9. circ
principium
tom. 3.*

Q V A E S T . X L

ARTIC. L

ra, & q̄ Christus inter eos visque ad illum tēpus, cū suis cōciūbus conuerſatus est sine offensi & si- ne iſcādo procul- dubio: quod nō eu- ratum fuſſet, ſi iue- nis, Faber pauper, in- erem ſe in opere exhibuiſſet.

Glossa in Mat.
verba fin.

& p̄adefinuit confor- mēs fieri imaginis filij ſui. Vnde Hilarius dicit ſuper Matt. * quod ſuper Iefum baptizatum deſcendit Spirituſanctus, & vox Patris audita eſt, dicentis, Hic eſt filius meus dilectus, ut ex hiſ, quae conuabatur in Chriſto, cognoscemus poſt aqua lauacrum, & de coeleſtis portis ſanctūm in noſ ſpiritū inuolare, & paternā vocis, adoptione, Dei filios fieri,

Eſuper Questionis quadrageſime Articla lum primum.

Tulus clarius, in corpore vna conclusio: Chriſtus conuenienter vi tam ſociale aſſump- puit. Probatuſ Chriſtus debuit tali viuendi modi aſſumere, q̄ conueniret fini incarnationis: ſed fini incarnationis exigit vi tam ſocialē, ergo. Mi- nor declarat: quia triplex eft finis incarnationis, paimo, teſtimoniū veritatis. Se- cundo, ſalutare pecca- tores. Tercio, adduce reſtiones ad Deum. Omnia clara iunc in litera.

TSecundo, Vtrum Chriſtus debuerit auſteram vitam duce- re in cibo, & potu & veſtitu, an aliis communem. **T**ertiō, Vtrum debuerit abiecie vīnere in hoc mu- do, an in diuitiis, & honore. **T**Quarto, Vtrum debuerit ſecundum legem viuere,

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum conueniens fuerit, Chriſtum inter homi- nes conuerſari.

AD PRIMVM ſic proceditur. Videtur, quod Chriſtus non debuerit inter homines conuerſari, ſed ſolitarius vitam agere. Oportebat enim, quod Chriſtus ſua conuertatione non ſolum ſe hominē ostenderet eſſe, ſed etiam Deum: ſed Deum non conuenit cum hominibus conuerſari: dicitur enim Da- niel. 2. Exceptis diis, quorum non eſt cum hominibus conuerſatio: & Philosophus dicit in 1. Politice, quod ille qui ſolitarius viuit, aut eſt bestia, ſi ſcilicet propter ſauitiam hōc faciat: aut eſt Deus, ſi hoc faciat propter contemplandam veritatem, ergo uidetur, quod non conueniens Chriſtum inter homines conuerſari.

Praterea, Chriſtus dum in carne mortali vixit, de- buit perfeclissimam vitam duce: perfeclissima au- tem vita eft contemplativa, vt ſecunda parte ha- bitum eſt. * Ad vitam autem contemplatiuum ma-

trina credibilior fieret: vnde & ipſe dicit Iohann. 5. Qui misit me Pa- ter, ipſe teſtimonium perhibet de me. Et hoc p̄aſcipe in baptiſmo per quem homines renascentur in filios Dei adoptiuos. Filii autē Dei adoptui iſtūuntur ad ſimi- litudinem filii naturalis, ſecundū illud Rom. 8. Quos p̄aſciuit, hos exhibuiſſet.

& p̄adefinuit confor- mēs fieri imaginis filij ſui. Vnde Hilarius dicit ſuper Matt. * quod ſuper Iefum baptizatum deſcendit Spirituſanctus, & vox Patris audita eſt, dicentis, Hic eſt filius meus dilectus, ut ex hiſ, quae conuabatur in Chriſto, cognoscemus poſt aqua lauacrum, & de coeleſtis portis ſanctūm in noſ ſpiritū inuolare, & paternā vocis, adoptione, Dei filios fieri,

Q V A E S T O XL.

De modo conuertationis Chriſti, in quatuor articulos diuifa.

ONSEQVENTER post ea, quae pertinent ad ingreſum ſum Chriſti in mundū, vel ad eius principium, cōſiderandum reſtabit de his, quae pertinent ad progressum ipsius.

Et primo, cōſiderandum eſt de modo conuertationis ipsius: ſecondo, de tentatione eius: tertio, de doctrina: quarto de miraculis.

Circa primum queruntur qua- tuor.

Primo, Vtrum Chriſtus debuerit ſolitarius vitam duce, an inter homines conuerſari.

Secondo, Vtrum debuerit auſteram vitam duce- re in cibo, & potu & veſtitu, an aliis communem.

Tertiō, Vtrum debuerit abiecie vīnere in hoc mu-

do, an in diuitiis, & honore.

Quarto, Vtrum debuerit ſecundum legem viuere,

Fxime competit ſolitudo, ſecundum illud Oſea 2. Ducam eam in ſolitudinem, & loquar ad cor eius. ergo viderur, quod Chriſtus debuerit ſolitaria vi- tam duce.

Praterea, Conuertatio Chriſti debuit eſſe uifor- mis, quia ſemper in eo debuit apparet id, quod op- tumum eſt: ſed quandoque Chriſtus ſolitaria loca quārebat, turbas declinans: vnde Remigius dicit ſu- per Matthæ. Tria refugia legitur dominus habuisse, natum, montem, & defertum: ad quorum altitudinem quotiescumque a turbis comprimebatur, conſen- debat. ergo & ſemper debuit ſolitaria uitā agere.

S E D C O N T R A eſt, quod dicitur Baruch. tertio Post hec in terris viſus eſt, & cum hominibus con- uerſatus eſt:

RESPON. Dicendum, quod conuertatio Chriſti talis debuit eſſe, ut conueniret fini incarnationis, ſe- cundum quam venit in mundum. Venit autem in mundum, primo quidem ad maniſtantum veri- tam, ſicut ipſe dicit Iohann. 18. In hoc natus ſum, & adhuc veni in mundum, ut teſtimonium perhibe veritati: & ideo non debet ſe occultare, uitam ſolitaria agens ſed in publicum procedere, publice p̄adicando, Vnde Luc. 4. dixit illis, qui volebant eū deridere: quia & alij ciuitatibus oportet me euange- lizare regnum Dei, quia ideo miſſus ſum. Secundo venit ad hoc, ut homines a peccato liberaret, ſe- cum illud primo ad Timothæ primo, Chriſtus le- ſus venit in hunc mundum, peccatores ſalvos facere. Et ideo ut Chryſtoſtomus dicit, in eodem loco ma- nendo poſſet Chriſtus ad ſe omnes attrahere, ut eius p̄adicationem audirent: non tamē hoc fecit, p̄e- bens nobis exemplum, ut perambulemus, & requi- ramus pereunte, ſicut paoſtor ouem perditam, & medicus accedit ad infirmum. Tertio venit, vi per ipſum habeamus accessum ad Deum, ut dicitur Ro- mano. quinto. & ideo familiariter cum hominibus conuerſando, conuenienter fuit, ut hominibus fiduciā daret ad ſe accedendi. Vnde dicitur Matthæo nono. Factum eſt diſcubente eo in domo, ecce multi publicani & peccatores uenientes, diſcub- bant cum leſu & diſcipulis eius, qđ exponens Hier. * dicit, viderunt publicani, a peccatis ad meliora con- uerſi, locum inueniente poenitentia: & ob id, etiam impoſi non desperant ſalutem.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod Chriſtus per humanitatem ſuam, voluit maniſtrare diuinitatem. Et ideo conuerſando cū hominibus (quod eft pro- prium hominis) manifestauit omnibus ſuam diuini- tam, p̄adicio, & miracula faciendo, & inno- center, & iuſte inter homines conuerſando.

A D S E C U N D U M dicendum, q̄ ſicut in ſecunda par- te dictū eſt*, vita cō ſplatiua ſimpliciter eſt melior quam actiua, quae occupatur circa corporales actus ſed vita actiua ſecundum quam aliquis p̄adicio, & docendo, contemplata alijs tradit, eft perfectior, quam vita, qua ſolum contemplatur: quia talis vita preſupponit abundantiam contemplationis: & ideo Chriſtus talem vitam eligit.

A D T E R T I U M dicendum, q̄ actio Chriſti fuit noſtra inſtructio. Et ideo ut daret exemplū p̄adicio- toribus, q̄ noui tempi ſe darent publicum, in qua- doque dominus ſe a turbis retraxit: quod quidem le- gitur feciſſe propter tria. Quandoque quidem, propter corporalem quietem: vnde Marci 6. dicitur, q̄ dominus dixit diſcipulis, Venite ſcorum in defertum locum, & requiescite pūſillū: erant enim qui venie- bant